

שיבא - מרכז רפואי אקדמי מצטיין

איחולים לבכיים לצוות המכון :

מזל טוב לנישואים

דנה מולה מצוות המחקר ובה"ל,

דנה מויאל מצוות ק"ת ובה"ל

ברכות להרחבת המשפחה

אודליה עטיה לאון להולדת התאומות

דנה הראל - להולדת הבן

אביב שמאי להולדת הבן

התפתחויות

במכון להתפתחות הילד ע"ש וינברג
בי"ח אדמונד וילי ספרא לילדים, מרכז רפואי
שיבא תל השומר

דבר מנהלת המכון,

שנת הלימודים תשע"ו נפתחה בסימן שינויים במסגרות החינוכיות של המכון. שתי כיתות מעון הורחבו לעשרה ילדים, כיתת קש"ת לילדים עם לקויות תקשורת וכיתת מיתר הכוללת גם את קבוצת צליל, לילדים עם צרכים שיקומיים. צוות האחיות התחדש בעמדה גם בתוך מתחם המעונות, בכדי לאפשר מענה מידי לילדים עם צרכים רפואיים. נותרנו עם כיתת גן אחת של משרד החינוך, הגן האבחני קש"ת ונפרדנו מגן שקמה אשר עבר למשכנו החדש ברמת גן.

זו השנה הראשונה בה התחלנו עם ארבע תכניות בריאותיות כמעט מלאות ובין החגים הצוות המקצועי החל בימי אורינטציה ובטיפולים הרב מקצועיים. חגגנו שמחות של הצוות, נפרדנו מאנשי צוות אשר החליטו לצאת לדרך חדשה ואנחנו עדיין בשלבי קליטה של אנשי מקצוע חדשים.

ככדי ליצור מסגרת של אחידות בטיפול ושמירה על יעדים מקצועיים, הצוות שקד על כתיבת ספר נהלים לתכניות הבריאותיות, הכולל מדדי אבחון, תצפיות, מדדי יעילות טיפול ותבניות הדרכה. נהלים אלו מאפשרים הכוונה יעילה של צוות חדש ועבודה מסונכרנת לפי מיטב הכלים המקצועיים.

יחד עם ההיערכות הקלינית, אנו מתחילים בשני מחקרים רחבי היקף הבודקים כלים לאבחון מוקדם של סיכון לאוטיזם- מחקר אחד בשיתוף עם פרופ' ראובן אחרון וד"ר יינון גלבוע מגניקולוגיה, ובשיתוף פרופ' סימון ברון- כהן מקמברידג' (המרצה האורח בכנס השנתי שלנו בפברואר) אשר בודק סמנים תוך רחמיים, ומחקר נוסף הבודק "דגלים אדומים" בתינוקות- אחאים של ילדים בספקטרום (ראה מודעה בעמוד האחרון).

בנוסף, אנחנו ממשיכים בסקר אפידמיולוגי של משפחות המתודדות עם תסמונת האיזק השביר ותוצאות ראשוניות של התחלואת הנשאות לאיקס שביר בארץ הוצגו בכנס בינלאומי לפרא-מוטציה, בספרד. המחקר התרופתי באוטיזם סיים את גיוס המטופלים, תוצאות ראשוניות יוצגו בכנס המכון.

משפחות המעוניינות במידע לגבי מחקרים מוזמנות לפנות לצוות המחקר שלנו, על פי פרטי ההתקשרות שלמטה.

המשך עשיה מבורכת, בתקווה לימים שקטים יותר,
ד"ר לידיה גביס

"זה עובד" !

והפעם בחרנו להעניק ציון לשבח לצוות האדמיניסטרטיבי של המרפאה,

לאחראית צוות - גב' סיגל גנח, לגב' סימה קוצר ולגב' אתי שימונוב, על מענה מקיף ואדיב למשפחות הפונות למרפאה וגם לצוות הרחב, על התייעלות בעבודה ובעיקר על סבלנות ונועם הליכות.

ישר כוח!

ליצירת קשר:

צוות מחקר: 03-5302233

דוא"ל: child.dev.center@sheba.health.gov.il

או חפשו אותנו בפייסבוק: המרכז להתפתחות

הילד תל השומר

הקמת גינה מוסיקלית לרווחת

הילדים המטופלים במכון

**Gideon Small music
therapy fund**

מאת שמעונה לב-און -

ראש צוות רפוי בעיסוק, טל

קורן – ראש צוות תרפיה וירון

נר – תרפיסט במוסיקה

הילד גדעון סמול, שחגג בר

מצוה, ביקש לייעד את הסכום

הכספי שקיבל מאורחיו עבור

פרויקט בתחום המוסיקה.

התרומה, שהנה מחווה מרגשת

עבורנו - הופנתה למכון לצורך

בניית גינה טיפולית – מוסיקלית

לרווחת הילדים המטופלים בו.

לאחר חיפוש נרחב של אנשי

מקצוע רלוונטיים בתחום, נבחר

מר גיל בודהאנה, מוסיקאי

ומתכנן נוף, מייסד

"אקומיזיק" (פרויקט שהנו

מכלול של שלוש

דרכים להעברת מסר

חינוכי בנושא איכות

סביבה ומוסיקה).

הפרויקט קרם עור

וגידים ובימים אלו אנו

חונכים את הגינה

הטיפולית המוסיקלית

שלנו, הבנויה מכלי

נגינה ידיותיים

לסביבה והמותאמת לילדים עם

צרכים מיוחדים. אנו בטוחים כי

הילדים והצוות ייהנו מאוד

מהשימוש המגוון בה.

בהזדמנות זו נרצה להביע את

תודתנו למר גיל בודהאנה, גב'

רחל אברהם –

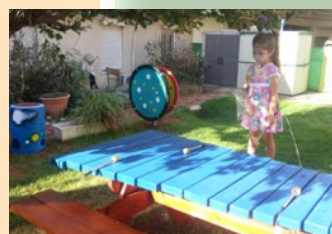
מנהלנית ביה"ח

אדמונד ולילי ספרא

לילדים וגב' ורד עמר

– אשת הקשר מטעם

המכון.

לישון כמו תינוק... האמנם ?

מאת דר' קרן נודלמן,

**פסיכולוגית שיקומית מתמחה ורכזת
מרפאת אכילה ושינה**

**מרפאה רב מקצועית לטיפול בקשיי אכילה
ושינה בילדים עם קשיים התפתחותיים**

מהם קשיי שינה?

**• קושי בהירדמות- קושי להגיע לרמות ויסות
חושי ורגשי לקראת השינה, צורך בעזרים
שונים על מנת להירדם (מגע, נסיעה ברכב,
מיטת ההורים).**

• יקיצות תכופות במהלך הלילה.

• יקיצות מוקדמות- התעוררות לפנות בוקר.

קשיים אלו עשויים לנבוע מקשיים פיזיולוגיים

**כגון עוררות יתר, חוסר בהורמון מלטונין (המסייע לשינה), שיבוש במחזורי שינה,
ובנוסף עשויים לנבוע גם או לעתים רק מקושי בהירדמות עצמאית.**

מספר עקרונות להקניית הירדמות עצמאית

**• החלטה- השלב הראשון הוא להחליט כי המשפחה מעוניינת לעבור שינוי
בהרגלי השינה של הילדים.**

**• תכנון- חשיבה על גורמי התלות בהם נעזר הילד להירדמות וכיצד ניתן
להפחיתם תוך לימוד הירדמות עצמאית.**

**• הדרגתיות- חשוב מאד לא להתחיל בתהליך אשר תוך זמן קצר יהיה קשה מדי
לילד /או להורים ולכן יסתיים בטרם עת. כדאי לתכנן שינוי הדרגתי המתאים
לצרכי ויכולות בני המשפחה.**

**• היענות- חשוב לשקול ולבחור מראש את התגובות
ההוריות אשר ישקפו לילד את התמיכה של ההורים
בו, יחד עם ההבנה כי לא מוכרחים לספק את רצון
הילד כפשוטו .**

**• עקביות- למידה מתרחשת בתנאי שחומר הלימוד
(במקרה זה הירדמות עצמאית) מועבר בעקביות.**

**• תמיכה-כניסה לשינוי אינה פשוטה מבחינה
רגשית. על מנת שההורים יוכלו להתמיד - יש לדאוג
לתמיכה להורים. מומלץ להיעזר באנשי מקצוע
ובתמיכה סביבתית בתקופת הטמעת השינוי.**

בברכת לילה טוב ושינה נעימה ☺

חזון הגינה המוסיקלית: התאמת כלי הנגינה לילדים או

קבוצתי לעידוד האינטראקציה החברתית בין הילדים : בעלי

עמידות למזג האויר המתחלף, בגובה מתאים לילדים שעדיין

לא עומדים או ילדים הנעזרים בהליכונים או בכיסא גלגלים,

על כלים בעלי ויסות צליל (חלש/חזק) שיתאימו לילדים עם

רגישות שמיעתית, על מגוון כלים שיאפשרו שימוש מוטורי

מגוון (החזקת מקוש והקשה, תיפוף עם כפות הידיים, סיבוב

גלגל) ועל כלים שיאפשרו גם שימוש אינדיבידואלי וגם

שימוש זוגי לעידוד ההדדיות והחברות.

הרצאתם של רופאי שיניים בשיתוף עם אחות המכון חניתה פינטו בנושא בריאות השן אצל ילדים בדגש על ילדים עם צרכים מיוחדים, במסגרת הרצאות "קפה שלישי"

ההרצאה התייחסה לשלושה אספקטים: *תזונה וטיפול תרופתי המשפיעים על השיניים *צחצוח ותחזוק השיניים *ביקור במרפאת שיניים.

טיפים חשובים מתוך ההרצאה-

1. בעת הצחצוח כדאי לבחור שיר קליל שהילד אוהב - כך דעתו תוסח מצחצוח השיניים
2. חשוב להקפיד על שימוש במברשת רכה ובעלת ראש קטן על מנת להפחית לחץ על השיניים והחניכיים
3. במקרים של רפלקס הקאה מוגבר ניתן להשתמש במברשת עם ראש קטן ולא לצחצח סמוך לארוחה.
4. במצבים בהם יש כבר מוקדי עששת התחלתיים ופעילים, מומלץ על שימוש במשחת שיניים מיוחדת הנקראת gc mouse אשר מגדילה את החדרת המינרלים הנדרשים לחיזוק שכבת הזגוגית המגינה על השן.
5. לקראת הביקור במרפאה: חשוב לתאם תור לזמן בו הילד אינו עייף, מומלץ לערוך שיחה מקדימה עם הרופא המטפל לגבי מצבו של הילד, חשוב להימנע משימוש במילים מעוררות חרדה כמו זריקה או מקדחה, רצוי להקריא ספר או להראות סרטונים ביו-טיוב שעיקרם ביקור במרפאת שיניים. לידעתכם כי חפץ אישי, אוזניות עם מוזיקה ואפילו משקפי שמש (בשל התאורה במרפאה) - יקלו על הילד בעת הטיפול.
6. רצוי לרכז ולאכול ממתקים בסמוך לארוחה
7. יש "חטיפים טובים" וכאלו שפחות, לדוגמה: קורנפלקס נדבק לשיניים בעוד שגלידה או שוקולד נשטפים ע"י הרוק ולכן עדיפים...
8. יש להימנע משתיה מתוקה המזיקה בלילה מכיוון שמופרש פחות רוק ומשכך - אין שטיפה מספקת של חלל הפה.

בסיום ההרצאה חולק שי למשתתפים - מברשת ומשחת שיניים תרומת חברת SIREAN ייבוא מוצרי רפואת שיניים.

תודה ואיחולי הצלחה לדר' לי רז-מרקל, דר' ליזה גרוסמן ודר' אלון וקסלר

רופאי שיניים משתלמים

באורתודנטיקה - לומדים

ותורמים

בין החודשים מרץ - אוגוסט 2015 השתלמו במכון להת' הילד שלושה רופאי שיניים מהפקולטה לרפואת שיניים, המחלקה לאורתודנטיקה באוניברסיטה העברית קמפוס "הדסה" עין כרם מירושלים: דר' לי רז-מרקל, דר' ליזה גרוסמן ודר' אלון וקסלר. הגעתם לחלק מהתמחותם במכון להתפתחות הילד הוא פרי שיתוף פעולה בין ד"ר לידיה גביס, מנהלת המכון לד"ר הישראלי-שליש, מנהלת תכנית ההתמחות בפקולטה לרפואת שיניים. במסגרת מפגש הפרידה, הודו הרופאים לכל אחד מאנשי הצוות שתרם להם מניסיונם:

"למדנו את הגישה לילדים

עם לקויות נורו -

התפתחותיות והצטיידנו

ב"ארגז כלים" מעשי אשר

יסייע לנו בעתיד להפוך את

חויית הביקור והטיפול

במרפאת שיניים לחיובית

יותר. במהלך שהותנו

הדרכנו בצורה קבוצתית

ופרטנית את הילדים

המטופלים במסגרות המכון

והוריהם בנושא שיפור

הרגלי תזונה והיגיינה

אוראלית.

תודתנו לדר' לידיה גביס

ולכל הצוות הרב - תחומי

המקצועי, שזכינו להיות

חלק ממנו, על הנכונות

לשתף, ללמד ובעיקר

להוות מודל לצוות רפואי

מטפל ותומך".

דר' גביס העניקה להם

מכתב תודה ותשורה בשם

הצוות.

הכנס השנתי השביעי של מרכז קש"ת בנושא:

סוגיות מגדר באוטיזם בנים, בנות ומה שביניהם -

יתקיים בתאריכים:

1/2/2016 : הרצאות להורים ולקהל הרחב, בשפה העברית

2/2/2016 : הרצאות לאנשי מקצוע, בעיקר בשפה האנגלית

מרצה כבוד: פרופ' סימון ברון כהן -

נושא ההרצאה:

"תיאורית הורמוני המין הסטרואידים באוטיזם"

תקצירים והצעות להרצאות באנגלית או בעברית עד 250 מילים

יש לשלוח לדוא"ל:

autism.devcenter2016@gmail.com

עד תאריך ה 1.12.2015

סיום שנה"ל תשע"ה ופתיחת שנה"ל תשע"ו

בתכניות הבריאותיות המקדמות במכון

מאת יהודית אברון ונטע משגב צובארי- פסיכולוגיות בכירות

סיום שנת הפעילות תשע"ה בתכניות הבריאותיות המקדמות באוגוסט 2015 צוין במגוון פעילויות. כל אחת מארבעת התכניות ערכה מסיבה בהשתתפות הילדים, הוריהם ואנשי הצוות. המסיבות השונות כללו ארוחה משותפת עם מיטב המאכלים אליהם נחשפו הילדים במהלך השנה, פעילות מים חווייתית עם הפרחת בועות סבון, משחק בבריכות מים מתנפחות ושעשועי מים נוספים, ולבסוף הענקת מדליות ופרידה מהילדים.

צוותי התכניות הכינו להורים וילידים מצגת פרידה לסיכום הפעילויות שהתקיימו במהלך השנה. מסיבות הסיום היו מרגשות מאוד לכל המשתתפים גם בזכותו של אבנר הוכפלד, להטוטן קרקס רחוב, שהגיע בהתנדבות והנחה עם הצוות, את הפעילות החווייתית בהפעלה אקרובטית מהנה ועל כך תודתנו לו. חלק מהילדים בתוכניות סיימו שנתיים של פעילות ונפרדו מאיתנו וחלקם ימשיכו איתנו לשנת פעילות נוספת. גם בקרב הצוות הרב מקצועי הורגשה תכונה והתרגשות רבה.

עוד במסגרת פעילות סיום השנה נפגשו הורי ילדי התכניות לשיחת סיכום עם ד"ר לידיה גביס, מנהלת המכון ועם מנהלי התכניות.

כבר בתחילת שנה"ל תשע"ו החלו את פעילותן 4 תכניות בריאותיות חדשות, התקיימה אסיפת הורים חגיגית בהנחיית של דר' גביס ובהשתתפות מנהלי התוכניות, ונערכו פגישות היכרות מעמיקות של אנשי הצוות עם ההורים והילדים מכל תכנית. באסיפה הוצגו פעילויות המכון אשר בחלקן ישתתפו ההורים במהלך השנה.

צוות המכון מאחל לילדים והוריהם שנת פעילות פוריה, צמיחה והתקדמות בכל המישורים.

הפסיכולוג רן פלד בטיפול סיום שנה

מכתב מהורה

"ילד מיוחד משמיימים" - אהוד מנור

בפגישה שנערכה, אי שם ברקיע, הוחלט שזמן לעוד לידה הגיע. לחשו המלאכים באזני האל, זה ילד שצריך הרבה אהבה לקבל. אולי הוא יתקדם בצעדים איטיים, והישגיו אולי לא יהיו בולטים. הוא יהיה זקוק לטיפול מסור וחם, מידי בני האדם שיפגוש למטה בעולם. לנו ניתנה הזכות, הכבוד והאתגר המורכב לטפל באותם ילדים והורים שזקוקים לאהבה, הקשבה, טיפול מסור והכוונה מקצועית. לכל מטפל בצוות יש ניגון וצליל מיוחד משלו. אנו מקווים שתצליחו, במהלך השנה, להביא את הקול הייחודי והאיכותי שלכם לתוך הצוות. לתרום, להירתם ולחוש סיפוק וגאווה בעבודתכם הקשה בקידום אותם ילדים ומשפחות המשוועות לידים המקצועית.

בימים אלו אנו עורכים מחקר העוקב אחר ההתפתחות של יכולות רגשיות וחברתיות בקרב תינוקות הנמצאים בסיכון ללקות בקשת האוטיסטית. אימהות לילדים המאובחנים עם הפרעה בספקטרום האוטיסטי (ASD) אשר נמצאות בהריון או אשר ילדו לאחרונה, מוזמנות להשתתף במחקר זה. המחקר יעקוב אחר תגובות של תינוקות בין הגילאים 6 עד 18 חודשים לרגשות המובעים על ידי אחרים. בסוף המחקר ייערך תהליך סינון והערכה של קשיי תקשורת בקרב התינוקות בסיכון יתר, ע"י צוות מוסמך מהמכון להתפתחות הילד בתל השומר. משפחות המעוניינות להשתתף, או לשמוע פרטים נוספים, מוזמנות לפנות למעבדה להתפתחות הילד של ד"ר מעין דוידוב באוניברסיטה העברית בטלפון: 02-5881278 (יעל; ניתן גם להשאיר הודעה) או במייל: tinokot.huji@gmail.com או לד"ר לידיה גביס מהמכון להתפתחות הילד בתל השומר בטלפון: 03-5302539 (ד"ר רונית רוט-חנניה).